

Autoreferat

1. Imię i Nazwisko: **Krzysztof Bielawski**

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe:

– **magister teologii** (1995), Wydział Teologiczny Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, na podstawie pracy magisterskiej pt. „Literackie i teologiczne aspekty *Mowy św. Jana Chryzostoma o św. Ignacym Antiocheńskim*”, napisanej w katedrze Patrologii i Historii Dogmatu pod kierunkiem prof. dr. hab. Edwarda Stańka;

– **magister filologii klasycznej** (1996), Wydział Filologiczny, Instytut Filologii Klasycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, na podstawie pracy magisterskiej pt. „Podstawowe terminy kultowo-religijne w *Bakchantkach* Eurypidesa”, napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Romualda Turasiewicza;

– **doktor nauk humanistycznych** w zakresie literaturoznawstwa (2002), Wydział Filologiczny Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, na podstawie rozprawy pt. „Rytualno-kultowe elementy leksykalne w greckim dramacie V wieku p.n.e.”; promotor – prof. dr hab. Romuald Turasiewicz; recenzenci – prof. dr hab. Jerzy Danielewicz, prof. Józef Korpanty.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/artystycznych:

1995-1999 Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UJ (lektor);

1997-2000 Studium Praktycznej nauki Języków Obcych PAT (lektor);

1998-2010	Kolegium Filozoficzno-Teologiczne OO. Dominikanów (wykładowca, umowa o dzieło);
1999-2005	Instytut Filologii Klasycznej UJ (asystent);
2005-	Instytut Filologii Klasycznej UJ (adiunkt);
2005-	Wydział Polonistyki, Instytut Teatrolologii (wykładowca);
2008-	Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. Ludwika Solskiego w Krakowie (wykładowca, umowa o dzieło).

W roku 1995 ukończyłem studia teologiczne na Wydziale Teologicznym Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, broniąc pracę pt. „Literackie i teologiczne aspekty *Mowy św. Jana Chryzostoma o św. Ignacym Antiocheńskim*”, napisaną w Katedrze Patrologii i Historii Dogmatu pod kierunkiem prof. dr. hab. Edwarda Stańka. Zainteresowania piśmiennictwem wczesnochrześcijańskim i patrystyką znajdują poważny wyraz w moich późniejszych publikacjach i pracach translatorskich¹ (II, B, 1; II, A, 1; II, A, 5; II, A, 2; II, A, 3; II, A, 10; II, A, 6; II, B, II, B, 13; II, B, 4).

W roku 1996 ukończyłem studia w zakresie filologii klasycznej w UJ, przedstawiając rozprawę pt. „Podstawowe terminy kultowo-religijne w *Bakchantkach* Eurypidesa”; praca powstała pod kierunkiem prof. dra hab. Romualda Turasiewicza w Katedrze Literatury Greckiej Instytutu Filologii Klasycznej UJ. Temat pracy magisterskiej na wiele lat wyznaczył kierunek moich zainteresowań naukowych skoncentrowanych na leksykografii greckiej, historii religii greckiej, ze szczególnym uwzględnieniem kultów misteryjnych i dramatu epoki klasycznej. Badania te kontynuowałem podczas podjętych studiów doktoranckich na Wydziale

¹ Poniższe numery odwołują się do pozycji w „Wykazie opublikowanych prac naukowych lub twórczych prac zawodowych oraz informacji o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki” (załącznik nr 3-4).

Filologicznym UJ. Z dziedziny tej ogłosiłem liczne artykuły w czasopismach naukowych (II, B, 3; II, B, 2; II, B, 5; II, B, 9; II, B, 10).

Pracę doktorską pt. „Rytualno-kultowe elementy leksykalne w greckim dramacie V wieku p.n.e.” obroniłem na Wydziale Filologicznym UJ w marcu 2002 roku, uzyskując stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, decyzją rady Wydziału z dnia 21 marca 2002 roku. Recenzentami pracy doktorskiej byli prof. dr hab. Jerzy Danielewicz i prof. dr hab. Józef Korpanty. Na dokończenie pracy doktorskiej w roku akademickim 2000/2001 uzyskałem grant promotorski. Dysponentem środków był śp. prof. dr hab. Romuald Turasiewicz. Poprawiona i zmieniona wersja tej pracy ukazała się nakładem Polskiej Akademii Umiejętności w roku 2004 pod tytułem *Terminy rytualno-kultowe w tragedii greckiej okresu klasycznego* (II, A, 9).

W roku 1999 otrzymałem stypendium krajowe Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej; materiały do pracy doktorskiej gromadziłem w bibliotekach zagranicznych dzięki przyznanemu mi grantowi promotorskiemu Komitetu Badań Naukowych nr 1H01D 088 19, a w latach 1999-2003 kilkakrotnie wyjeżdżałem na stypendia i staże zagraniczne do Oksfordu (St. Benet's Hall i Hertford College) i Rzymu (American Academy in Rome, Collegio Sant'Anselmo i Deutsches Archäologisches Institut) dzięki funduszom Fundacji z Brzezia Lanckorońskich (listopad 2000 – Oksford, luty-marzec 2003 – Oksford), Fundacji Niezależnej Nauki Polskiej (kwiecień-maj 2000 – Rzym), Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej (Rzym 1999) i Fundacji Batorego (marzec-kwiecień 2002 – Oksford). W roku 2004 dzięki trzymiesięcznego stypendium Fundacji Andrew Mellona w Akademii Amerykańskiej w Rzymie uzyskałem tytuł Affiliated Fellow of American Academy in Rome.

Pracę dydaktyczną podjąłem jeszcze podczas ostatniego roku studiów filologicznych (1995) – najpierw w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UJ jako lektor, a następnie także jako wykładowca w Instytucie Filologii Polskiej UJ (obecnie Wydział Polonistyki), prowadząc zajęcia lektoratowe z języka łacińskiego, a później także opcje i translatoria łacińskie i greckie. Od roku 1997 byłem

pracownikiem Studium Języków Obcych Papieskiej Akademii Teologicznej (obecnie Uniwersytet Papieski Jana Pawła II), a od roku 1998 - Kolegium Filozoficzno-Teologiczne OO. Dominikanów; w obydwu tych uczelniach oprócz zajęć lektoratowych z języków klasycznych prowadziłem także zajęcia translatoryjne i konwersatoryjne z zakresu kultury i literatury antycznej, a także wykłady teologii dogmatycznej. W roku 1999 otrzymałem mianowanie na stanowisko asystenta, a w roku 2005 – adiunkta w Instytucie Filologii Klasycznej UJ, gdzie prowadzę zajęcia językowe z języka greckiego, wykłady monograficzne, opcje oraz wykłady z historii kultury greckiej oraz religii antycznych. Od roku 2005 podjąłem stałą współpracę z Wydziałem Polonistyki UJ, gdzie prowadzę wykłady z historii teatru i dramatu antycznego oraz związków teatru z religią i kultami misteryjnymi. W roku 2008 zostałem poproszony o opracowanie oraz prowadzenie przedmiotu „Antropologia teatru” w Państwowej Szkole Teatralnej im. L. Solskiego w Krakowie. Od września roku 2012 jestem stałym wykładowcą w Akademii Praktyk Teatralnych Gardzienice prowadzonej przy Europejskim Ośrodku Praktyk Teatralnych w Gardzienicach.

Od roku 1995 do końca roku 2012 prowadziłem jako redaktor naczelny i naukowy humanistyczno-naukowe Wydawnictwo Homini, publikujące przede wszystkim prace akademickie z zakresu kultury antycznej, filozofii i teologii, w tym słowniki, gramatyki, podręczniki i inne narzędzia filologiczne (np.: *Składnia łacińska* Samolewicza, *Wprowadzenie do metryki greckiej* M.L.Westa, *Słownik form fleksyjnych czasowników greckich* N. Marinonego). Od roku 1996 do dzisiaj jestem redaktorem naukowym serii monografii naukowych na temat szeroko pojętej kultury antycznej, w której dotąd ukazało się 18 tomów, w tym dwa klasyczne opracowania W. Jaegera i W. Burkerta w moim przekładzie poprzedzone obszernymi wstępami naukowymi mojego autorstwa.

Od roku 1995 współpracowałem z czasopismem środkowoeuropejskim „Proglas”, a od roku 1997 pełniłem w nim funkcję redaktora naczelnego. W roku 1999 byłem pomysłodawcą i współzałożycielem półrocznika humanistycznego „Terminus”, do którego ściślejszej redakcji należałem do roku 2002. Obecnie, od roku

2008 pełnię funkcję zastępcy redaktora naczelnego kwartalnika filozoficznego „Mêlée”, wydawanego przy Wydziale Filozoficznym UJ.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.):

a) tytuł osiągnięcia naukowego: *Teksty poetyckie greckich fragmentów muzycznych. Komentarz filologiczny*, Wydawnictwo UJ, Kraków 2012 – **punkt I wykazu prac naukowych, załącznik 3-4.**

Celem bezpośrednim tej pracy jest wypełnienie poważnej i dotkliwej luki w opracowaniach kilku greckich tekstów poetyckich, których nieobecność w kompendiach, antologiach, wyborach przekładów i historiach literatury greckiej pozostaje w jaskrawej sprzeczności z ich literacką wartością i znaczeniem, jakie należy im przyznać w dziejach ewolucji gatunków literackich i poetyckiego obrazowania. Ich los został związany z transmisją, w której centrum pozostaje notacja muzyczna — symbole graficzne odpowiadające dzisiejszym zapisom nutowym — i w pewnym sensie właśnie to, co stanowi istotny element ich wyjątkowości, skazało je na zapomnienie. Koncentracja na zapisie muzycznym i próbach jego odczytania zepchnęła na drugi plan, albo jeszcze dalej, sam tekst literacki, która dla zachowanej muzyki stanowi ośnowę i oparcie. Ożywione w ostatnim dziesięcioleciu zainteresowanie różnorodnymi aspektami kultury antycznej, z religią, performatyką i muzyką na czele, zwróciło wprawdzie uwagę badaczy na tę zapomnianą część literatury, nie doprowadziło jednak dotąd do żadnej próby syntetycznego opracowania greckich poetyckich tekstów literackich przekazanych nam razem z zapisem muzycznym. To zadanie podejmuje niniejsza praca.

Do tak rozumianego zadania kwalifikują się nie wszystkie tzw. „fragmenty muzyczne” opublikowane w normatywnej edycji E. Pöhlmanna i M.L. Westa

(*Documents of Ancient Greek Music. The Extant Melodies and Fragments Edited and Transcribed with Commentary*, Oxford 2001). Takie historycznoliterackie, krytycznoliterackie, historyczne i filologiczne opracowanie może obejmować tylko te utwory spośród zabytków tekstowo-muzycznych, które przetrwały w postaci albo nienaruszonej (jak epitafium Sejkilosa lub hymny Mesomedesa), albo też pozwalającej na w miarę kompletną rekonstrukcję (jak pajany delfickie i pajan berliński).

Cele pracy, które starałem się zrealizować w odniesieniu do wybranych utworów poetyckich, można sklasyfikować w następujących kategoriach:

- pełne opracowanie historycznoliterackie z uwzględnieniem kontekstu historycznego, problemów autorstwa i datacji;
- pełne opracowanie genologiczne z uwzględnieniem miejsca utworu w historii gatunku i ewentualnego wpływu na jego dalszą ewolucję;
- szczegółowa analiza filologiczna tekstów, obejmująca detalicznie dyskutowane kwestie gramatyczne, leksykograficzne, syntaktyczne, dialektologiczne;
- interpretacja literacka dokonana w oparciu o przeprowadzoną analizę filologiczną oraz dane pozaliterackie istotnie związane z treścią utworów;
- opracowanie sposobów adaptacji i modyfikacji wątków mitycznych, historycznych, religijnych oraz konwencji językowych i stylistycznych zawartych w utworach.

Żaden z opracowanych utworów nie posiadał dotąd swojej monografii, w przypadku żadnego z nich nie pokuszono się choćby o zebranie w jednym miejscu rozproszonych wzmianek i informacji, w przypadku żadnego z nich nie dokonano podsumowania danych historycznych, filologicznych i literackich. Fragmentaryczne opracowania i wzmianki o tych utworach w różnych edycjach i opracowaniach raczej rozpraszają naszą wiedzę, niż ją porządkują. Już sam przegląd dotychczasowych publikacji na temat tych utworów, pomieszczony w rozdziale wstępnym, jest cenny przede wszystkim dlatego, że uzmysławia powierzchowność i rozproszenie

informacji oraz analiz. Refleksja nad omawianym materiałem literackim nie jest w nauce nieobecna, ale pozostaje dotąd niespójna i pozbawiona opracowania, które pozwoliłoby na kompleksowy i krytyczny ogląd.

Nawet bardzo profesjonalna dyskusja na temat krytyki tekstu, wersji suplementacji i korekt do odczytania rękopisów pozbawiona jest jakiegokolwiek punktu odniesienia do możliwości interpretacyjnych stworzonych przez bezpośredni kontekst historyczny lub genologiczny. Z tego powodu także te zaawansowane naukowo dyskusje czasami sprawiają wrażenie „strzelania na oślep”. Spektakularnym tego przykładem są suplementacje pajanu berlińskiego, w wielu przypadkach chybione, co staram się wykazać w stosownym rozdziale.

Bardziej dalekosiężnym celem niniejszej pracy było udostępnienie możliwości analizowania tych utworów nie filologom i literaturoznawcom, ale muzykom i artystom, którzy wiele swoich twórczych sił i talentów poświęcają artystycznym realizacjom fragmentów muzycznych. Weryfikacja własnych artystycznych poszukiwań nie jest możliwa bez dogłębnego zrozumienia tekstu literackiego towarzyszącego zapisom nutowym.

Wspomniane powyżej, niezwykle cenne wydanie krytyczne fragmentów muzycznych autorstwa Martina L. Westa i Egerta Pöhlmana dostarczyło cennego narzędzia wszystkim, którzy zajmują się rekonstrukcjami muzycznymi, ale dotąd nie zostało wykorzystane w badaniach nad tekstami poetyckimi. Nie powstała monografia zagadnienia, a we fragmentarycznych opracowaniach na łamach specjalistycznych periodyków niemal brak dyskusji nad wariantami, znaczeniem i suplementacjami tekstów poetyckich z tego korpusu.

Genologicznie rzecz ujmując, spośród wybranych do opracowania utworów większość stanowią hymny w dwóch wariantach podgatunkowych: 1) pajany Limeniosa i Atenajosa z inskrypcji w Delfach oraz z papiirusu berlińskiego, 2) hymny Mesomedesa. Odrębną kategorię gatunkową stanowi jedynie epitafium Sejkilosa, pomieszczone w osobnym rozdziale. Ta struktura genologiczna narzuciła też kształt i ramy modalne opracowanemu w niniejszej pracy materiałowi.

Jeśli chodzi o warstwę terminologiczną, postuluję jedną istotną innowację. Otóż na określenie pieśni kultowej ku czci Apollona zamiast powszechnie przyjętego w genologii oraz w języku potocznym terminu „pean”, będącego zlatynizowaną wersją greckiego rzeczownika „pajan”, zaproponowałem stosowanie tego ostatniego. Jestem przekonany, że powrót do greckiego brzmienia (nie wspominając już o dziś powszechnie przyjętej w większości krajów konwencji fonetycznej łaciny restytuowanej, w której „pean” wraca właśnie do greckiej postaci) ma istotne znaczenie dla wyostrenia odrębności gatunkowej pieśni kultowej w jej pierwotnym znaczeniu i radykalnego odróżnienia jej od metaforycznych, zretoryzowanych, umownych i często zbanalizowanych — zarówno w języku potocznym, jak i w genologii — zastosowań terminu „pean”. Jestem w pełni świadom, że propozycja ta może wzbudzać kontrowersje lub sprzeciwy systematyków teorii literatury, proszę jednak o jej rozważenie. Mam nadzieję, że przyjmie się ona w literaturze naukowej. Nawet utrwalony i uzasadniony z perspektywy genologii historycznej termin może, w imię precyzji, wymagać korekty z perspektywy historii religii. Pierwotny, kultowy, apolliński „pajan” nie ma w moim przekonaniu nic wspólnego z jakąkolwiek postacią rzymskiej czy nowożytnej pochwały retorycznej, wyjętej z kultowego kontekstu, i określanie go mianem „pean” wydaje się tyleż deprecjonujące, co chybione merytorycznie.

Rozpoczynając pracę nad fragmentami muzycznymi, nie wiedziałem, dokąd mnie ona zaprowadzi ani też jaki ostatecznie kształt i zakres przybierze zrealizowanie przyjętego celu badawczego. Z perspektywy czasu spędzonego na badaniach, lekturach, opracowywaniu i pisaniu z satysfakcją stwierdzam, że zamierzony cel umieszczenia tych utworów we właściwym im kontekście historycznym i historycznoliterackim udało się osiągnąć w większym stopniu, niż pierwotnie zakładałem. Każdy z fragmentów został szczegółowo opracowany pod względem historycznoliterackim i genologicznym, dyskusji poddane zostały zarówno szczegółowe kwestie filologiczne, jak i ogólne — związane z kontekstem historycznym i literackimi interpretacjami utworów. Co ważniejsze jednak, wnioski

płynące z przeprowadzonych analiz niejednokrotnie okazywały się zaskakujące. Wartość literacka artystycznie dopracowanego utworu błyszczy pełnym blaskiem dopiero przy uważnej i drobiazgowej lekturze, uwzględniającej szeroki, synchroniczny i diachroniczny kontekst topiki, leksyki i literackich nawiązań. Stosowane przez autorów słownictwo wskazuje, że byli to twórcy odczytani, świadomi uczestnictwa w żywej literackiej tradycji, a zarazem wystarczająco twórczy i odważni, by z tą tradycją wchodzić w dialog i ją przekształcać.

Widoczne jest to w pajanach delfickich, gdzie znaczna część przekazu literackiego opiera się na grze konwencjami związanymi z literackimi przedstawieniami Zeusa, Dionizosa i Apollona; widoczne w pajanie berlińskim, który stanowi zdumiewającą i jedyną w swoim rodzaju syntezę refleksji religijnej nad tradycją apollińską, okraszoną jednakże zaskakującym obrazem Zeusa-Daducha, jedynym jak dotąd w znanej nam i opracowanej literaturze; widoczne wreszcie w najwyższym stopniu w twórczości Mesomedesa, który w równym stopniu demonstracyjnie przywołuje konwencje leksykalne i dialektalne, co tworzy własne neologizmy, obrazy poetyckie i metafory, nie wahając się przed czerpaniem bezpośrednio z poematów Homerowych i tradycji hymnicznej, jak i z kreteńskiej inskrypcji w Gortynie.

Nawet krótkie epitafium ze steli Sejkilosa stanowi zaskoczenie, ponieważ nie daje się zaklasyfikować treściowo do żadnej z dotąd opracowanych grup inskrypcji nagrobnych, a treść przesłania jest równie frapująca jak towarzysząca mu melodia.

Utwory te nie doczekały się jeszcze tłumacza, który własnym geniuszem oddałby ich literackie zalety w polszczyźnie — nie było to też ani moim celem, ani zamiarem, a uświadomiony z przykrością brak talentu w dziedzinie przekładu poezji zmusił mnie do zaprezentowania jedynie przekładów filologicznych.

Jakkolwiek zamknięta w swojej strukturze i skończona w perspektywie wyznaczonych celów i kryteriów doboru materiału, praca ta doprasza się kontynuacji w przynajmniej dwóch możliwych kierunkach.

Z jednej strony opracowanie hymnów Mesomedesa stanowi dopiero część pełnej monografii — należy opracować i przełożyć pozostałe utwory tego poety, które

notacji muzycznej już nie posiadają. Zawarte w tej książce opracowanie postaci i twórczości Mesomedesa jest i tak najobszerniejszym z istniejących, co nie znaczy, że nie warto go dopełnić. Mam nadzieję, że czas mi na to pozwoli, a dobry los pomoże tym tekstom znaleźć swojego tłumacza, który artystycznym talentem ożywi filologiczne analizy.

Z drugiej strony — przy modyfikacji założeń i ambicji krytycznoliterackich — opracowania oczekują także pomniejsze, fragmentaryczne i bardzo uszkodzone utwory poetyckie zachowane z zapisem muzycznym, swoiste muzyczne *scripta minora*. Ich analiza nie przyniesie satysfakcji płynącej z obcowania z formami pozwalającymi na rekonstrukcję obrazowania poetyckiego, ale może poszerzyć naszą wiedzę o greckich zjawiskach leksykalnych, gramatycznych czy dialektalnych.

Powyższa praca skupia w sobie i swoście podsumowuje wszystkie moje zainteresowania naukowe, badawcze i artystyczne. Obejmuje zarówno ściśle badania językowe i filologiczne, leksykograficzne i semantyczne, jak teoretycznoliterackie oraz kulturoznawcze. Ze względu na specyfikę opracowanych tekstów nie brak w niej zagadnień związanych z religioznawstwem antycznym oraz kulturą agonu i performansu starożytnej Grecji.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych (artystycznych) – punkt II A do C wykazu prac (załącznik 3-4).

Zainteresowania i pola badawcze obejmują nurty wyznaczone już na wczesnym etapie przez obydwie prace magisterskie oraz rozprawę doktorską: teologia patrystyczna i analiza tekstów źródłowych wczesnego chrześcijaństwa, leksykografia grecka związana z dramatem antycznym i kultami religijnymi. Zainteresowania te wzajemnie się przecinają, inspirują i uzupełniają.

W badaniach inspirowanych studiami teologicznymi wiele uwagi poświęciłem tłumaczeniu, opracowaniu i interpretacji tekstów źródłowych wczesnego chrześcijaństwa oraz – w kilku przypadkach wieków średnich (II, A, 1; II, A, 2; II, A, 3, II, A, 10; II, A, 5; II, A, 6; II, B, 4; II, B, 7).

Leksykografii greckiej i jej związkom z dramatem oraz kultem poświęciłem książkę *Terminy rytualno-kultowe w tragedii greckiej okresu klasycznego* (Kraków 2004, ss. 218) oraz cykl artykułów (II, B, 3; II, B, 2; II, B, 5; II, B, 9; II, B, 10).

Ważną część moich badań dotyczy zagadnień antycznego religioznawstwa. Tematyce tej poświęciłem artykuły na temat mitu i kultu bóstw „granicznych” – Persefony (II, B, 28), Heraklesa (II, B, 33) i Dionizosa (II, B, 31), a także orfizmu (II, B, 32) – szczególnie papirusu z Derveni (II, B, 25) i hymnów orfickich (II, B, 30). W tej perspektywie za szczególnie ważny uważam artykuł o znaczeniu pojęć „teologia” i „teolog” w tradycji przedchrześcijańskiej (II, B, 15); paradoksalnie jego istotnym uzupełnieniem jest praca o teologii Thomasa Mertona (II, B, 8) – dotyczy wprowadzie nowożytności oraz teologii chrześcijańskiej, ale zwraca uwagę na pierwotny sens słowa i funkcję teologii, która wykazuje więcej związków z językiem poetyckim, niż systematycznym. W nurcie badań religioznawczych opartych o analizę greckich tekstów źródłowych pozostają prace na temat zjawiska szału (*manii*) w doświadczeniu religijnym (II, B, 14) oraz związków przemocy z teologią (II, B, 21).

Za istotną część swoich badań naukowych uważam też studia nad zadaniami, celami i funkcją społeczno-kulturalną filologii klasycznej jako dziedziny naukowej, zogniskowane w cyklu artykułów biograficznych wpływowych postaci XX-wiecznej filologii klasycznej, zamieszczanych najczęściej jako wstępy lub posłowania do polskich edycji ich dzieł. Za szczególnie ważny uważam namysł nad metodami badawczymi i zakresem pól badawczych osobowości takich jak Walter Burkert (II, A, 7), Werner Jaeger (II, A, 4), Eric Dodds (II, B, 19), Karl Kerényi (II, B, 18) czy Humphrey Kitto (II, B, 16), Marian Plezia (II, A, 4). Obecnie opracowuję naukowe biogramy i drogę badawczą Tadeusza Zielińskiego i Waltera Otto. W interpretacji naukowych biogramów nie interesują mnie słownikowe zestawienia dzieł, dat i faktów biograficznych, zwykle łatwo dostępne, ile raczej metoda porządkująca zakresy dziedzin naukowych oraz punkty zwrotne dla filologii klasycznej, takie jak publikacja *Greków i irracjonalności* Doddsa czy *Religii greckiej* Burkerta.

Krzysztof Brukowski